

ved at stille denne Art Landsproducter frem for sig, er bildet i Materialisme.

Klausen: Jeg skal ikke indlade mig med den ærede Rigsdagsmand angaaende Forholdet imellem det Materielle og det Spirituelle, og jeg tilstaaer, at jeg allermindst ønsker at følge ham ind paa de kirkelige Enemærker.

Grundtvig: Ja, jeg vil blot tage Ordet for at anmærke, at den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) vistnok tog Feil, forsaavidt han meente, at der skulde være en absolut Modsatning mellem hvad vi kalde det Aandelige og det Virkelige, selv om vi ved Virkeligt kun forstaae, hvad der ogsaa er haandgribeligt; thi jeg maa, i det Mindste paa Poetisk, og jeg skulde troe ogsaa paa Mennefskaandens Begne, erklære, at, da der virkelig er en Betragtning af alle de synlige og haandgribelige Ting, hvorefter de have en billedlig Sammenhæng med det Usynlige og Aandelige, saa seer man dog nok, at det ikke kan gaae an med en saadan Modsatning, eller med at kaste hele den ene Deel overbord.

Jesperfen: Jeg troer ikke, at Fyrkastelsen af denne Lov vil kunne tiene til Bevis for, at Rigsdagen vil stemme imod, hvergang der fremkommer et Lovforslag, som medfører Pengebevillinger, der gaae ud over det Smaa- lige og Hverdags. Derimod troer jeg, at Fyrkastelsen maaskee kunde vise, at Rigsdagen ikke ønskede, at Staten skal vedblive at beskæftige sig med Foretagender, hvormed den Intet har at gjøre, og som den aldrig kan beskæftige sig med paa en fornuftig Maade (Hør!), saaledes at der kommer Noget ud deraf. Vil man grundigt ødelægge et Foretagende, saa give man det til Indenrigsministeren (Latter), saa er man saa vis paa, at det bliver ruineret, at man aldrig kan være visere. Det ligger een- gang i Sagens Natur, at Staten ikke kan drive nogen Industri til et heldigt Resultat; der er een Maade, hvorpaa Staten fornuftig- viis kan understøtte Industrien, det er blot ved Penge, ved at give Penge til de Mænd, som beskæftige sig dermed; men Staten skal være udenfor al Administration. Vi have Meget tilbage at bryde ned fra Fortiden. Staten be- fatter sig med mange Ting, hvortil den ikke

duer, og det vil maaskee falde os meget haardt at faae dem bortryddede. Jeg vilde ønske, at vi ville gjøre Begyndelsen med denne Lov; men det viser sig ogsaa allerede her, at, hvergang vi gjøre Forsøg paa at trække Staten ud af saadanne Forhold, saa komme vi til at brydes med personligt Liebhaberi, personlig Forfangelighed og personlig Egennytte, og det er meget muligt, at vi ville komme til at bukke under i denne Kamp.

Lehmann: Den ærede sidste Taler maa have overseet, at det Gnefte, der egentlig kan kaldes industrielt i Lovudkastet, nemlig Frugt- træplanteskolen, af Hensyn til den pris- vate Industri er gaaet ud deraf, og at det, der er blevet tilbage, aldeles ikke har Noget med „Industrien“ at bestille. Om det har Noget at bestille med Christendom og Pro- testantisme, skal jeg ganske henstille til Enhver især at bedømme (Latter). Naar den samme ærede Rigsdagsmand, der ved forrige Behand- ling meente, at Bandalerne vare de bedste Christne, idag ikke har villet anerkjende dette med Hensyn til Protestanterne, men næsten classificeret dem med Billedstormere, saa er jeg i disse Henseender aldeles uenig med ham; jeg skal stemme for Lovforslaget.

Tscherning: Jeg beder om Forlæbelse, men det er ikke mig, der har bragt Modsat- ningen mellem det Spirituelle og det Mate- rielle ind i Forhandlingerne. Jeg er ikke ganske enig med den ærede Rigsdagsmand for Præsto Amts 4de Valgkreds (Grundtvig), men dog nærmest med ham. Iøvrigt skal jeg er- klære, at „Billedstormer“ har jeg aldrig været, ligesaa lidt som Billedtilbeder.

Ordføreren: Jeg skal kun bemærke, at der ikke er den fjerneste Modstrid i at stemme for denne Lov, selv om man med Uvillie har seet en Anvendelse af Statens Penge til For- maal, som ikke kunne retfærdiggjøre de Udgif- ter, der dengang medgik dertil. Ved den Ord- ning, der indeholdes i nærværende Lov, er der, som allerede udviklet under Finantslovens Be- handling i forrige Aar, tilveiebragt saadanne Besparelser imod de tidligere Udgifter, at In- gen med Grund kan stille Anvendelsen af disse høist forskellige Summer i samme Lys, og at altsaa de, der for have klaget over, at Staten